

# Robotti vai maahanmuuttaja?

## Puheenvuoro

Suomessa on keskusteltu pitkään työvoimapulasta ja sen paikkaamisesta työperustaisella maahanmuutolla. Keskustelu on tuttua myös Etelä-Pohjanmaalla. Täällä työllisyys on ollut korkea ja erityisesti moniin suorittavan tason työpaikkoihin on ollut vaikeaa löytää työvoimaa.

Keskusteluun liittyy läheisesti niin sanottu ”neljäs teollinen vallankumous” eli automaatio ja tekoäly tuotannossa ja palveluissa sekä näiden vaikutus työvoiman tarpeeseen ja muuttoliikkeeseen.

Taloustieteellisen muuttoliikketutkimuksen tunnetuin nimi, professori Geroge Borjas, on analysoinut robotiikan vaikutuksia muuttoliikkeeseen Yhdysvalloissa.

Hän tarjoaa keskustelulle melko arvattavan lähtökohdan: Robotiikan lisääntyessä teollisuuden työpaikkojen vähentyminen ja vastaavien tehtävien palkkatason heikentyminen ovat omiaan vähentämään muuttoa Yhdysvaltoihin.

## Työ muuttuu - ja muuttaa

Laajempi keskustelu teollisen tuotannon paluusta Eurooppaan ja Yhdysvaltoihin luotettavuuden sekä älykkäiden tehtaiden lisäämisen tuotannon kannattavuuden myötä näkyy myös Suomessa, esimerkiksi Uudenkaupungin autotehtaan menestyksenä.

Kehitys luo uudenlaisia työpaikkoja kehittyneissä talouksissa, mutta vähentää suorittavan työn tehtäviä halvan työvoiman maissa. Niistä ihmiset joutuvat muuttamaan muualle työn perässä.

### Mika Raunio

Erikoistutkija,  
Siirtolaisuusinstituutti,  
Seinäjoen yksikkö



**” Kyse ei ole vain siitä, missä tehtävissä tarvitaan teknologiaa, missä ihmistä, tai missä molempia.**

Työvoiman riittävyttä murehtii myös Kalifornian yli 50 miljardin dollarin maatalous, jonka on entistä vaikeampi houkutella maahanmuuttajia. Tulijoiden ikärakennekin on vanhenemaan päin.

Tämä ei johdu vain tiukkenevasta maahanmuuttopolitiikasta, vaan myös alan vetovoiman heikentymisestä. Vaikka alan innovaatiot etenevät vauhdilla, ja esimerkiksi salaatin keruu onnistuu jo valtavilla koneilla, teknologia ei vielä voi korvata ihmistä kaikissa tehtävissä.

Meilläkin paljon puhutussa marjojen tai hedelmien poiminnassa ihmiskäsi ja -silmä ovat toistaiseksi päihittäneet turhan kovakouraiset koneet.

**Myös Etelä-Pohjanmaalla** teknologiateollisuus on keskeinen osa alueen elinkeinoelämää. Niin navetoissa kuin pelloillakin häärivät yhä useammin robotit.

Robotisaatiosta onkin tärkeää puhua työperustaisen maahanmuuton yhteydessä. Kyse ei ole vain siitä, missä tehtävissä tarvitaan teknologiaa, missä ihmistä, tai missä molempia.

Uusi teknologia vähentää usein suorittavan tason työpaikkoja, mutta se myös synnyttää uusia, ja mahdollistaa tuotannon säilymisen seudulla.

Heikkilä ym. toteavat 2018 Valtioneuvoston kanslialle tekemässään selvityksessä, että automaatio ja robotiikka ovat sidoksissa koulutus- ja tutkimusjärjestelmiin.

**Etelä-Pohjanmaalla voidaan** tarkastella alueellista innovaatiojärjestelmää - tai innovaatioekosysteemiä - tästäkin näkökulmasta:

Miten perinteisesti matalan tutkimus- ja kehitysrahoituksen alue tukee teollisuuden, palvelujen ja maatalouden teknologista kehitystä?

Miten tämä heijastuu alueen toteuttamaan työperustaiseen maahanmuuttopolitiikkaan ja sen käytäntöihin?

**Robotti vai maahanmuuttaja?** Kysymykseen liittyy vahvasti inhimillinen kulma.

Paraskaan robotti ei ole kummoinenkaan kuntalainen. Toisin kuin ihmiset, robotit eivät elävöitä vähenevän väestön yhteisöjä.

On muistettava, että työvoimaa on, ja tulee olemaan, myös asiantuntijatyössä.

Ulkomailta saapuvien työntekijöiden soisi olevan yhä useammin robottien kehittäjiä tai käyttäjiä kuin niiden kanssa samoista töistä kilpailevia.